

**СТАНОВИЩЕ НА БЪЛГАРСКОТО СДРУЖЕНИЕ ЗА ЧЕСТНИ ИЗБОРИ И
ГРАЖДАНСКИ ПРАВА ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО 10/2001**

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 19. 04. 2001г. сме конституирани като заинтересована страна по к.д. 10/2001г. и ни е дадена възможност в седем дневен срок да представим писмено становище относно конституционносъобразността на чл.7, ал.2 и чл. 76 от Закона за избиране на народни представители. Посочените текстове са атакувани от група народни представители на основание чл.149, ал.1, т.2 във връзка с чл.150, ал.1 от Конституцията на Република България. Иска се обявяването им за противоконституционни с основен мотив, че чрез заплащането на разходите по производството на бюлетините за гласуване, които да се поемат от участващите в изборите партии, коалиции и независими кандидати, се създава своеобразен имуществен ценз при упражняване на пасивното избирателно право.

Макар и с по-различна мотивация, която ще изложим в следващото изложение, считаме искането за основателно.

1. Съображения за противоконституционност на разпоредбите от нормативнойерархично естество.

Основният въпрос, на които трябва да се даде отговор е създават ли разпоредбите на чл.7, ал.2 и чл.76 от Закона за избиране на народни представители

/ЗИНП/ ограничения за упражняване на конституционно установените активно и пасивно изборни права. Отговорът, според нас, би трябвало да е положителен, особено като се има предвид императивната санкционна разпоредба на чл.76, ал.6: “Когато партия или коалиция не представи банков документ за превод по реда на ал.4, Централната изборна комисия анулира регистрацията ѝ, както и регистрираните от нея кандидатски листи и уведомява незабавно всички Районни изборни комисии.”

Упражняването на изборните права не би трябвало да зависи от финансовите възможности на партиите, коалициите и независимите кандидати да заплатят за напечатването на изборните бюлетини. Упражняването на активното и пасивно изборно право е уредено на конституционно ниво /чл.10 и чл.11, ал.1 от Конституцията/. Единствено на конституционно ниво могат да се предвиждат и евентуално ограничения или условия за упражняването им. Противоконституционно е това да се прави на законово ниво. Щом Конституцията не съдържа такива изисквания, условия или ограничения това означава, че е недопустимо те да се въвеждат с какъвто и да било нормативен акт от по-ниска степен.

2. Съображения за противоконституционност на разпоредбите от гледна точка на адресата на задължението според Конституцията.

Пасивното и активно изборни права са императивно конституционно уредени. В този смисъл упражняването им трябва да бъде гарантирано от държавата. Тази гаранция се състои в осигуряване на всички необходими условия и предпоставки за реално упражняване на активното, респ. пасивното изборно право. В поредицата от такива условия и предпоставки, едно от най-важните, по наше мнение, е да се осигури възможността гражданинът свободно да избира. А това той може да стори ако е гарантирано, фигуративно казано, плуралистичното

присъствие на бюлетините на всички допуснати до изборите от ЦИК партии, коалиции и независими кандидати в “стаичката” за гласуване /виж чл.6, чл.10 и чл.11, ал.1 от Конституцията/. Това е задължение на държавата и тя не може да го възлага другиму.

Плуралистичната конституционно гарантирана демокрация е скъпа необходимост и се налага държавата да плаща, за да я осигури. Тя не може да прехвърля тази своя конституционна “тегоба” на когото и да било, най-малко върху носителите на пасивното избирателно право, защото при невъзможност да я изпълнят директно ще се стигне не само до анулиране на тяхното участие, но и до ограничаване на конституционно установеното активно избирателно право – гражданите ще бъдат лишени от правото да изберат кандидатите на допуснати до участие, но в последствие заличени партии, сдружения или независими кандидати.

По изложените съображения, според Сдружението за честни избори и граждански права, изразът, употребен в чл.7, ал.2 : “с изключение на разходите по производството на бюлетини за гласуване”, противоречи на Конституцията, а чл. 76 е противоконституционен във всичките му алинеи. /Обръщаме внимание на почитаемия Конституционен съд, че в определението е допуснато за разглеждане по същество искане за противоконституционност на целия текст на чл.7, ал.2, макар че искането на групата народни представители очевидно се отнася само до посочения по горе израз. В обстоятелствената част на определението на съда е пропуснато оплакването на молителите за противоконституционност, основано на разпоредбата на чл. 11, ал.1 от Конституцията, текст, на който се позоваваме и в нашето становище./

26.04.2001г.

София